

वाचासंभाषाकथनंप्रवृत्तंयस्मिन्तत्तथाभूतंयद्वल्लचर्यंनतमनःमनोमात्रेणावस्थानं परिवर्जितंविषयेन्द्रियहीनं शब्देनवक्तुंयोग्यासविकल्पकावस्थेत्यर्थः यद्वृद्ध्याश्रवणमननोत्थयाअध्यवसीयीतनिश्चिनुयात् निर्विचिकित्संपरोक्षज्ञानमित्यर्थः॥९॥ ब्रह्मचर्याणांक्रमेणफलमाह सम्यगिति ब्रह्मैवलोकस्तंमोक्षं सुरान्सत्यलोकं कन्यसीकनीयसी ॥ १० ॥ संप्रदीप्तसमुत्पन्नं उदीर्णंरुद्धिगतं रजःकामादिरूपं ॥ ११ ॥ रजोरागः ॥ १२ ॥ कृच्छ्रं त्र्यहंप्रातस्त्यहंसायंत्र्यहमद्यादयाचितं त्र्यहंपरंचनाश्रीयत्प्राजापत्योयमुच्यतइत्यादिनाउक्तलक्षणं महार्तिःशुक्रवृद्ध्यात्यंतपीडितः अन्हस्त्रिरितिवापाठः स्वमेचरेतःस्त्रावेप्सुम मः अघमर्षणंक्रतंचसत्यंचेत्यूक्त्रयं ॥ १३ ॥ रागयुक्तेनेत्यपपाठः मनसानिर्देहेदितिसंबंधः ॥ १४ ॥ कुणपेतिशरीरांतर्गतंमलांच्रंतथादृढबंधनंएवंदेहआत्मनोदृढबंधनमित्यर्थः ॥ १५ ॥ शिरानाढ्यः

वाक्संभाषाप्रवृत्तंयत्तन्मनःपरिवर्जितं ॥ बुद्ध्याचाध्यवसीयीतब्रह्मचर्यमकल्मषं ॥ ९ ॥ सम्यग्वृत्तिर्ब्रह्मलोकंप्राप्नुयान्मध्यमःसुरान् ॥ द्विजाग्र्योजायतेविद्वान्कन्यसीवृत्तिमास्थितः ॥ १० ॥ सुदुष्करंब्रह्मचर्यमुपायंतत्रमेशृणु ॥ संप्रदीप्तमुदीर्णंचनिगृहीयाद्विजोरजः ॥ ११ ॥ योषितांनकथाश्राव्याननिरीक्ष्यानिर्बराः ॥ कथंचिद्दर्शनादासांदुर्बलानांविशेद्रजः ॥ १२ ॥ रागोत्पन्नश्चरेत्कृच्छ्रंमहार्तिःप्रविशेदपः ॥ मग्नःस्वप्नेचमनसात्रिर्जपेदघमर्षणं ॥ १३ ॥ पाप्मानंनिर्देहेदेव मंतर्भूतरजोमयं ॥ ज्ञानयुक्तेनमनसासंततेनविचक्षणः ॥ १४ ॥ कुणपामेध्यसंयुक्तंयद्वदच्छिद्रबंधनं ॥ तद्वदेहगतंविद्यादात्मानंदेहबंधनं ॥ १५ ॥ वातपित्तकफान्नक्तंत्वङ्मांसंस्नायुमस्थिच ॥ मज्जादेहंशिराजालैस्तर्पयंतिरसानृणां ॥ १६ ॥ दशविद्याद्धमन्योत्रपंचेंद्रियगुणावहाः ॥ याभिःसूक्ष्माःप्रतायंतेधमन्योन्याः सहस्रशः ॥ १७ ॥ एवमेताःशिरानद्योरसोदादेहसागरं ॥ तर्पयंतियथाकालमापगाइवसागरं ॥ १८ ॥ मध्येचहृदयस्यैकाशिरातत्रमनोवहा ॥ शुक्रंसंकल्पजंनृणांसर्वगात्रैर्विमुंचति ॥ १९ ॥ सर्वगात्रप्रतायिन्यस्तस्याद्यनुगताःशिराः ॥ नेत्रयोःप्रतिपद्यंतेवहंत्यस्तैजसंगुणं ॥ २० ॥ पयस्यंतर्हितंसर्पिष्यद्वन्निर्मथ्य तेखजैः ॥ शुक्रंनिर्मथ्यतेतद्वदेहसंकल्पजैःखजैः ॥ २१ ॥

तासांजालैः ॥ १६ ॥ दशवातादिदशकवहाः धमन्योनाढ्यः पंचत्विद्रियेषुगुणंस्वस्वविषयग्रहणपाटवंअन्नरसार्पणद्वाराआवहंतीति तथा याभिरश्वत्थपर्णशंकुतुल्याभिः ॥ १७ ॥ १८ ॥ हृदयस्यकदंबकुसुमाकारस्यमांसपिण्डस्यमध्येमनोवहा अन्नमयश्चिसौम्यमनइतिश्रुतेरन्नरसैर्हृदयांतर्बर्तिमनःप्रीणनकरीनाडीयथोक्तं अश्वत्थपत्रनाडीवद्विसप्ततिशताधिका नाडीमनोवहेत्युक्तंयोगशास्त्रविशारदैरिति साहि सर्वगात्रेभ्यःशुक्रमादायोपस्थोन्मुखं करोति ॥ १९ ॥ एकाशिराकथं गात्रैः संबद्धेत्यत आह सर्वगात्रेति तैजसंगुणं ऊष्माणं ॥ २० ॥ खजैः मंथनवैः देहस्थात्संकल्पात्खेभ्य इन्द्रियेभ्यश्चजातैः संकल्पजैः खजैः स्त्रीदर्शनस्पर्शनादिभिः ॥ २१ ॥